

**Силабус навчальної дисципліни
ОХОРОНА ПРАЦІ ТА ПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА
В БУДІВНИЦТВІ**

підготовки

бакалаврів

(назва освітнього ступеня)

спеціальності

191 «Архітектура та містобудування»

(назва спеціальності)

освітньо-професійної програми

Архітектура та містобудування

(назва освітньої програми)

Статус дисципліни	Нормативна
Мова навчання	Українська
Факультет/Інститут	Архітектурний
Кафедра	Архітектури
Контакти кафедри	Кафедра каб. В1307б (тринадцятий поверх висотного корпусу) Email: life.safety@pgasa.dp.ua
Викладачі-розробники	Налисько Микола Миколайович, д.т.н., доцент
Контакти викладачів	Email: nalisko.nskolay@pdaba.edu.ua
Розклад занять	https://pgasa.dp.ua/timetable/WSIGMA/CT/K5/ROZKLAD.HTML
Консультації	https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2022/10/kaf.BZHD_Grafik-konsultatsij-vykladachiv_.pdf

Анотація навчальної дисципліни

Дисципліна дає змогу опанувати знання з дії шкідливих та небезпечних факторів виробництва: їх характеристик, вплив на працівників, нормування та основні заходи з усунення або зниження їх дії, методів та способів створення і підтримання здорових та безпечних умов праці; навчися ідентифікувати основні причини пожеж, пожежну небезпеку будівель і споруд; визначати для конкретних об'єктів архітектури нормативні вимоги з пожежної безпеки; використовувати нормативно-правову базу для розробки заходів захисту архітектурних об'єктів від виникнення пожеж і боротьби з ним якщо вони виникли; проектувати застосування систем пожежної сигналізації та систем сповіщення та керування евакуацією.

	Години	Кредити	Семестр
			VII
Всього годин за навчальним планом, з них: лекції	90	3	90
Аудиторні заняття, у т.ч:	38		38
лекції	30		30
лабораторні роботи			
практичні заняття	8		8
Самостійна робота, у т.ч:	52		52
підготовка до аудиторних занять	7		7
підготовка до контрольних заходів	3		3
виконання курсового проєкту або роботи			
виконання індивідуальних завдань			
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	42		42
підготовка до екзамену			
Форма підсумкового контролю			залік

Мета вивчення дисципліни «Охорона праці та пожежна безпека в будівництві» – є опанування знань з системи правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження життя, здоров'я і працездатності людини у процесі трудової діяльності а також теоретична та практична підготовка із забезпечення питань пожежної безпеки на стадії проектування, будівництва, реконструкції і експлуатації архітектурних об'єктів..

Завдання вивчення дисципліни – Вивчення шкідливих та небезпечних факторів виробництва: їх характеристик, вплив на працівників, нормування та основні заходи з усунення або зниження їх дії, методів та способів створення і підтримання здорових та безпечних умов праці; навчити студентів ідентифікувати основні причини пожеж, пожежну небезпеку будівель і споруд; визначати пожежовибухонебезпечні показники речовин і матеріалів; визначати для конкретних умов нормативні вимоги щодо утримання території, протипожежних розривів, джерел протипожежного водопостачання; прогнозувати можливість і наслідки не виконання передбачених законодавством вимог пожежної безпеки; використовувати нормативно-правову базу для захисту архітектурних об'єктів від виникнення пожеж і боротьби з ним якщо вони виникли; розробляти організаційні заходи і проектувати технічні засоби захисту від дії небезпечних факторів пожеж, проектувати застосування систем пожежної сигналізації та систем сповіщення та керування евакуацією людей.

Пререквізити дисципліни – «Безпека життєдіяльності та основи екології», «Архітектурні конструкції будівель і споруд», «Архітектурна фізика», «Основи теорії споруд».

Постреквізити дисципліни – «Технології будівництва», «Інженерна підготовка територій», «Архітектурне проектування».

Компетентності (відповідно до освітньо-професійної програми «Архітектура та містобудування» СВО ПДАБА 191 б – 2018):

Загальні компетентності: ЗК11 Здатність діяти соціально відповідальне та свідомо, на основі естетичних мотивів.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності: ПК14 Розуміння комплексності проектування, конструктивних систем, технології будівництва; технічних засобів проектування та будівництва; знання правил та норм охорони праці та протипожежного захисту; розуміння інженерних питань в плануванні територій.

Заплановані результати навчання (відповідно до освітньо-професійної програми «Архітектура та містобудування» СВО ПДАБА 191 б – 2018): ПРН2 Здатність збирати інформацію, передбачати можливі проблеми, проводити їх аналіз та висувати критичні судження, а також розробляти і формулювати стратегію дій; ПРН4 Здатність узгоджувати суперечні фактори, інтегрувати свої знання і застосовувати навички при розробці проектного рішення; ПРН8 Здатність діяти враховуючи відповідні кодекси, що регулюють положення і норми у сфері урбаністики, проектування, будівництва, охорони здоров'я, безпеки праці і правил користування архітектурним середовищем.

1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

	Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
		усього	л	п	лаб	с/р
Змістовий модуль 1. Охорона праці						
1	Основні поняття охорони праці. Законодавча та нормативна база охорони праці України та в міжнародній сфері	5	2			3
2	Основні поняття фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії	7	2	2		3
3	Мікроклімат виробничих приміщень	5	2			3
4	Оздоровлення повітряного виробничого середовища	7	2	2		3
5	Електробезпека	5	2			3

	Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
		усього	л	п	лаб	с/р
6	Безпека виконання робіт підвищеної небезпеки в будівництві	5	2			3
Разом за змістовим модулем 1		34	12	4		18
Змістовий модуль 2. Пожежна безпека архітектурних об'єктів						
7	Законодавча та нормативна база пожежної безпеки. Загальні відомості пожежної безпеки в будівництві	5	2			3
8	Основи теорії горіння та вибуху. Пожежні класифікації будівельних матеріалів, будівельних конструкцій та будівель	6	2			4
9	Стійкість будівельних конструкцій та будівель до небезпечних факторів пожеж	6	2			4
10	Заходи та засоби обмеження поширення пожежі в будинках та між будинками. Протипожежні перешкоди, секції та відсіки	6	2			4
11	Забезпечення евакуації людей з будівель. Організація та вимоги до шляхів евакуації	6	2			4
12	Психологічні основи поведінки людей при евакуації та у екстремальних ситуаціях	6	2			4
13	Розрахунок параметрів пожежної евакуації людей з будівель	10	2	4		4
14	Засоби первинного пожежогасіння. Методи, способи та засоби гасіння пожеж	6	2			4
15	Системи пожежного оповіщення та управління евакуацією людей (СОУЕ). Системи автоматичного пожежогасіння	5	2			3
Разом за змістовим модулем 2		56	18	4		34
Усього годин		90	30	8		52

2. САМОСТІЙНА РОБОТА

ОПРАЦЮВАННЯ РОЗДІЛІВ ПРОГРАМИ, ЯКІ НЕ ВИКЛАДАЮТЬСЯ НА ЛЕКЦІЯХ:

Назва теми	Посилання
Особливості структури системи управління охороною праці в будівництві (СУОПвБ), функції складових СУОПвБ, оцінка ефективності функціонування СУОПвБ, тощо	[2], [4]
Професійні захворювання, захворювання, спричинені виробничими факторами, характерна загальна захворюваність працівників галузі. Причини та фактори захворювань та травматизму, статистика травматизму та її соціально-економічні наслідки в галузі. Причини та фактори захворювань та травматизму, статистика травматизму та її соціально-економічні наслідки в галузі.	[3]
Безпека праці при земляних роботах. Загальні питання безпеки праці при проведенні земляних робіт. Основні причини травматизму. Безпека праці при виконанні земляних робіт. Охорона праці при веденні земляних робіт в складних умовах. Вибір і обґрунтування кріплень траншей і котлованів	[3]

Безпека праці при кам'яних і монтажних роботах. Загальні питання безпеки праці при проведенні кам'яних робіт. Причини травматизму. Використання безпечних заходів при кам'яній кладці стін будівель та споруд. Проведення кам'яних робіт в зимових умовах	[3], [4]
Безпека праці при покрівельних і бетнних та залізобетонних роботах. Загальні питання безпеки праці при веденні покрівельних робіт. Основні причини травматизму.	[2], [4]
Безпечна організація робочих місць на покрівлі, складування будівельних матеріалів, використання засобів захисту, приготування покрівельних матеріалів до їх використання.	[3], [4]
Загальні питання безпеки праці при веденні бетонних і залізобетонних робіт. Опалубочні, арматурні і бетонні роботи. Забезпечення безпеки при використанні машин, механізмів, обладнання при бетонуванні конструкцій будівель та споруд. Бетонні роботи в зимових умовах	[2], [3]
Забезпечення пожежної безпеки на будівельному майданчику. Причини виникнення пожеж в будівництві. Протипожежні вимоги до території будівельного майданчика.	[1], [4]
Профілактичні заходи під час виконання деяких видів будівельних робіт. Протипожежне водопостачання. Засоби гасіння і виявлення пожеж	[1], [3]
Безпека експлуатації посудин під тиском. Безпечна експлуатація кисневих та ацетиленових балонів з газом, ацетиленових генераторів.	[2], [4]

3. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання знань студентів з окремих змістових модулів

Змістовий модуль 1. Охорона праці

№ п/п	Вид контролю	Кількість балів
1.	Відвідування лекцій	6
2.	Виконання та захист практичних робіт	10
3.	Виконання контрольної роботи проміжного контролю	25
	Разом:	41

Змістовий модуль 2. Пожежна безпека архітектурних об'єктів

№ п/п	Вид контролю	Кількість балів
1.	Відвідування лекцій	9
2.	Виконання та захист практичних робіт	10
3.	Виконання підсумкової контрольної роботи	40
	Разом:	59

Відвідування лекцій

Присутність студента на лекціях оцінюється в – 15 балів.

Всього 15 лекцій, один бал за лекцію.

Виконання та захист практичних робіт

Всього 4 практичні роботи. Максимальна кількість балів за одну роботу – 5.

Критерії оцінки практичних знань поточного контролю

№ з/п	Вид критерію	Зміст критерію	Кількість балів за 1 змістовий модуль
1	Відвідування практичних занять	1 бал за відвідування студентом кожного практичного заняття	1
2	Якість виконання і захисту практичного завдання	Студентом обґрунтовано і в повному обсязі розв'язано практичне завдання. При захисті практичного завдання продемонстрована висока якість опанування інструментарієм розв'язання практичних задач.	4
		При обґрунтуванні і розв'язанні практичного завдання студентом допущені незначні помилки, які суттєво не знижують якості виконання завдання. При захисті практичного завдання студентом продемонстрована хороша якість опанування інструментарієм розв'язання практичних задач.	2
		Виконання і захист практичного завдання зроблені студентом з грубими помилками і не в повному обсязі. Допоміжні запитання викладача не дозволяють студенту довести той факт, що опанований ним інструментарій розв'язання задач є достатнім для практичного використання.	0
		Разом:	0-5

Контрольна робота першого модулю

Контрольна робота містить 5 запитань, на які студент зобов'язаний дати відповіді у письмовій формі, при вичерпаній відповіді на одне запитання максимальна оцінка – 5 балів.

Кількість балів за якість відповіді на одне запитання встановлюється:

5 балів – студент дав вичерпану відповідь на запитання, навів необхідні алгоритми, формули та залежності, графіки, схеми, технологічні параметри, дав на них ґрунтовні пояснення.

4 балів – студент дав повну відповідь на запитання, навів необхідні алгоритми, формули та залежності, графіки, схеми, технологічні параметри, але не дав достатніх пояснень до них.

3 балів – студент дав повну відповідь на запитання, але навів тільки частину необхідних алгоритмів, формул чи залежностей, графіків, схеми, технологічні параметри, дав недостатні пояснення до них.

2 балів – студент розкрив суть запитання, але у відповіді допущені помилки, які принципово не впливають на кінцеву суть відповіді, зроблена спроба навести потрібні формули та залежності, графіки, схеми, технологічні параметри.

1 балів – студент не повністю розкрив суть запитання, у відповіді допущені грубі помилки.

Контрольна робота другого модулю

Контрольна робота надається у вигляді тестів. Кількість тестових запитань – 20. Вірна відповідь на запитання оцінюється у 2 бали. Мінімальна кількість балів які необхідно набрати у тесті – 20.

Підсумкова оцінка визначається як сума показників змістового модуля 1 + змістового модуля 2.

4. ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу передбачає відповідальність викладача і студента; прозорість оцінювання; інформування та реалізацію політики академічної доброчесності.

При організації освітнього процесу студенти та викладачі діють відповідно до нормативної бази академії.

Курс передбачає індивідуальну та групову роботу в колективі.

Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

Передбачається систематичне відвідування студентами аудиторних занять, за винятком поважних причин.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Якщо студент був відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультацій викладача.

Порядок зарахування пропущених занять: якщо пропущено лекцію – у формі усного опитування за підготовленим рефератом на відповідну тему. При цьому враховується причина пропущених занять: якщо заняття пропущене з поважної причини, то відпрацювання зараховується з коефіцієнтом 1,0; якщо заняття пропущене за відсутністю поважної причини – з коефіцієнтом 0,5.

Обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентом.

Студенти академії мають керуватися у своїй діяльності Кодексом академічної доброчесності Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури» ПЛПМ 0812-001:2018, яким встановлено загальні моральні принципи та правила етичної поведінки.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами наукового ступеню передбачає:

самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших авторів;

надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Дотримуватися Положення щодо запобігання та виявлення академічного плагіату у ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Якщо студент має сумніви або непевність, що його дії або бездіяльність можуть порушити Кодекс академічної доброчесності Академії, він може звернутися за консультацією до Комісії з питань академічної доброчесності.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Кулешов М.М. Пожежна безпека будівель і споруд: Навчальний посібник / М.М. Кулешов, Ю.В. Уваров, О.Л. Олійник, А.С. Беліков.– Харків: АЦЗУ, 2006.– 271 с.
2. Беліков А.С. Основи охорони праці: Підручник / А.С. Беліков, Б.В. Болібрех, В.А. Шаломов, В.В. Сафонов та ін.– Дніпро: ПП «Кулік В.В.», 2019. – 452 с.
3. Основи охорони праці: Підручник. 2-ге видання / К.Н. Ткачук, М.О. Халімовський, В.В. Зацарний та ін. – К.: Основа, 2006. – 448 с.
4. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці. Підручник. – Львів: УАД, 2006. – 336 с.

Допоміжна

1. Закон України «Про охорону праці».
2. Кодекс цивільного захисту України.
3. ДБН В.1.1-7:2016 Пожежна безпека об'єктів будівництва.– Київ, 2017.

4. ДСТУ-Н Б В.1.2-16:2013 Визначення класу наслідків (відповідальності) та категорії складності об'єктів будівництва.– Київ, 2013.

5. ДСТУ 8828:2019 Пожежна безпека. Загальні положення.– 87 с.

6. ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

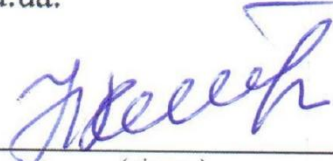
1. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс].
www.nbuv.gov.ua.

2. Офіційний сайт Державної служби з питань праці України. [Електронний ресурс]. –
Режим доступу: <https://dsp.gov.ua/>

3. Віртуальний читальний зал ПДАБА / Кафедри / Кафедра Безпеки життєдіяльності /
Безпека праці в будівництві [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://surl.li/bzzak>

4. Цифровий репозиторій ХНУМГ ім. О. М. Бекетова [Електронний ресурс]. – Режим
доступу: <http://eprints.kname.edu.ua>.

Розробник(и)

(підпис)

Микола НАЛИСЬКО

Гарант освітньої програми

(підпис)

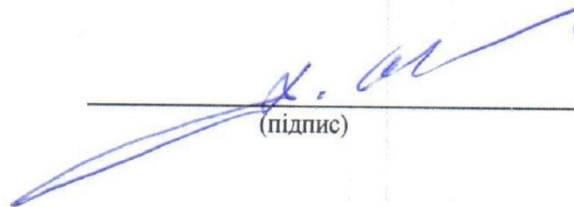
Олександр ЧЕЛНОКОВ

Силабус затверджено на засіданні кафедри

безпеки життєдіяльності
(назва кафедри)

Протокол від « 18 » серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

Анатолій БЄЛІКОВ